

Aan Presidium
Van Griffie
Onderwerp Gemeenschappelijke regelingen en de raad
Datum 29-10-2024

Inleiding

De invloed van gemeenteraden op de gemeenschappelijke regelingen is een regelmatig terugkerend onderwerp. Gemeenten hebben verschillende taken neergelegd bij gemeenschappelijke regelingen maar op welke wijze raden hierop invloed kunnen uitoefenen blijkt niet eenvoudig. Door een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling op 1 juli 2022 hoopte men de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. De kaderstellende en controlerende rollen die gemeenteraden hierbij hebben, werden daartoe versterkt. Deze notitie geeft informatie over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen in de regio Utrecht West en wat deze ontwikkelingen kunnen betekenen voor de gemeenteraad van Woerden. Doel van deze memo is het presidium te informeren en advies te vragen inzake raadsrapporteurs.

Initiatief griffiers van de gemeenten in Utrecht West

In het begin van het jaar 2023 kwam men in de griffierskring Utrecht West tot de conclusie dat ondanks verschillende pogingen het niet lukte om de betrokkenheid van de raden bij gemeenschappelijke regelingen te vergroten en dus ook niet de invloed van raden op gemeenschappelijke regelingen. Vervolgens hebben de griffiers van de regio Utrecht West besloten te starten met een gezamenlijke pilot. Doel van deze pilot is om binnen de bestaande situatie met praktische voorstellen te komen om de sturing van de gemeenteraden op regionale samenwerkingsverbanden te vergroten. Hiervoor hebben de griffiers gezamenlijk een raadsadviseur aangenomen. Deze raadsadviseur, Annajorien Prins, is in april 2024 gestart met haar werkzaamheden en is ook in Woerden verschillende malen te gast geweest. Ondertussen zijn er verschillende gemeenten uit de regio Utrecht Oost die hebben aangegeven zich aan te willen sluiten bij dit initiatief. In de afgelopen maand is de arbeidsovereenkomst met de raadsadviseur verlengd. Reden voor deze verlenging was dat er qua inventarisatie erg veel was gebeurd maar dat er nog een weg te gaan is.

Doel van het Initiatief

Bij de start van de pilot werd aangegeven dat men binnen de bestaande situatie met praktische voorstellen wilde komen. Het initiatief heeft tot doel de raden aan te haken bij de samenwerkingsverbanden/gemeenschappelijke regelingen.

Aangehaakt wil zeggen:

- Raad weet welke samenwerkingsverbanden prioriteit hebben en waarom.
- Raad ontvangt de gewenste informatie.
- Raad is in staat een oordeel te vormen.
- Raad is in staat de portefeuillehouder te sturen (kaderstellend & controlerend).
- Raad weet beschikbare raadsinstrumenten hiervoor in te zetten.

Op weg naar de aangehaakte raad: alleen ga je snel, samen kom je verder

Griffiers realiseren zich dat de belasting van raadsleden al groot is en dat deze stap naar 'de raad is aangehaakt' bereikt moet worden zonder dat dit een enorme verzwaring betekent van het huidige takenpakket van raadsleden. De ervaring leert dat het werken met raadsrapporteurs goed werkt voor

een grotere betrokkenheid van de raad bij de verschillende gemeenschappelijke regelingen. Het aantal gemeenten in de regio Utrecht West dat werkt met raadsrapporteurs is momenteel groeiende. De volgende stap zal zijn dat deze raadsrapporteurs elkaar kunnen vinden op een platform hetzij per gemeenschappelijke regeling hetzij op een platform voor alle raadsrapporteurs van alle gemeenschappelijke regelingen. Door deze verbindingen hoopt men de invloed vanuit de raden vorm te kunnen geven en te versterken.

Raadsrapporteurs

Het rapporteursmodel houdt in dat er een of meer rapporteurs uit de raad worden aangewezen om tot de gemeente behorende gemeenschappelijke regelingen te volgen. Met die opgedane kennis kunnen zij de raad informeren en zaken ten behoeve van de raad voorbereiden. Door deze werkwijze hoeft niet elk raadslid alle gemeenschappelijke regelingen volledig te kennen of alle stukken behorend tot alle regelingen volledig door te nemen. In plaats van controleren en sturen op incidenten wordt met de inzet van rapporteurs de rol van de raad versterkt. Door in de gehele regio te gaan werken met raadsrapporteurs kan er een netwerk ontstaan waarbinnen men elkaar ondersteunt en mogelijk gezamenlijk komt tot het formuleren van zienswijzen bij de vaststelling van de jaarlijkse stukken van gemeenschappelijke regelingen.

Raadsrapporteurs in Woerden

In de regio Utrecht West is het aantal raden dat met raadsrapporteurs werkt, groeiende. De raadsadviseur voor de gemeenschappelijke regelingen ondersteunt deze raadsrapporteurs bij het vinden van hun rol en van elkaar. Dit moment biedt voor de raad voor Woerden ook de mogelijkheid aan om met raadsrapporteurs te beginnen. In de griffierskring is afgesproken dat elke raad zijn eigen tempo bepaalt; men kan starten met raadsrapporteurs voor 1 of 2 samenwerkingsverbanden en die werkwijze op een bepaald moment evalueren. Vervolgens kan men dan het aantal GR-en waarbij raadsrapporteurs wordt ingezet, uitbreiden of niet.

Voor welke gemeenschappelijke regeling raadsrapporteurs

De gemeenschappelijke regelingen van Woerden zijn:

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
- Afvalverwerking Utrecht (AVU)
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL)
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
- Ferm Werk

Ferm Werk vormt in deze rij een aparte gemeenschappelijke regeling omdat twee raadsleden zitting hebben in het algemeen bestuur. Deze twee raadsleden zou men kunnen zien als raadsrapporteurs. Binnenkort zal er een gesprek plaatsvinden tussen de griffiers van de betrokken gemeenten om na te gaan of deze raadsleden ondersteuning nodig hebben en op welke wijze men deze raadsleden kan laten samenwerken.

Daarnaast participeert Woerden in U10. U10 is een netwerkorganisatie waarin 16 gemeenten in de regio Utrecht samenwerken als antwoord op grote maatschappelijke thema's en uitdagingen. Deze

thema's zijn mobiliteit, economie, wonen, gezondheid en inclusiviteit, groen en landschap en duurzaamheid. Momenteel is de griffier in gesprek met de gemeentesecretaris over een regelmatige nieuwsbrief aan de raad waarin aandacht wordt gegeven aan de verschillende bestuurstafels met daarbij bijzondere aandacht voor aspecten die de eigen gemeente aangaan. (Voor een voorbeeld zie de bijlage.)

Afsluitend de volgende vragen aan het presidium:

- Stemt het presidium in met de werkvorm van raadsrapporteurs voor gemeenschappelijke regelingen van de gemeente Woerden?
- Stemt men in met de werkvorm raadsrapporteurs, voor welke samenwerkingsverbanden wil men dan hiermee starten?
- Zijn er binnen uw fractie raadsleden die graag voor een bepaald samenwerkingsverband raadsrapporteurs willen zijn?

Bijlagen:

- Nieuwsbrief Nieuwegein mbt Regionale ontwikkelingen in de U10 – apr 2024
- Overzicht raadsrapporteurs provincie Utrecht